

UCHWAŁA Nr .....
RADY MIEJSKIEJ W MIĘDZYDROJACH

z dnia .....

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2015-2017

Na podstawie art.176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135, poz. 154, poz. 866, poz. 1650, z 2014 r. poz. 619, poz. 1188) oraz art.18 ust.2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (DZ. U. z 2013 r., poz.594, t.j., poz. 645, poz. 1318, z 2014 poz. 379, poz. 1072) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2015-2017, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

 BURMISTRZ
Leszek Dorosz

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in.: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Dokument ten wspomaga starania Gminy Międzyzdroje dotyczące poprawy sytuacji rodzin, które mają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z powyższym uzasadnione jest podjęcie niniejszej uchwały.

KIEROWNIK SEKCJI
POMOCY SPOŁECZNEJ

Jacek Kołaczyński
Jacek Kołaczyński

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Międzyzdrojach z dnia*

**Program
Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje
na lata 2015-2017**

2014

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA.....	4
2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA	6
3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	9
4. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	11
4.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	11
4.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA RODZIN.....	13
4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM	14
4.4. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	17
4.5. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU	23
4.6. DZIECKO I RODZINA WSPIERANI PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNĄ.....	28
4.7. PRZESTĘCZOŚĆ WŚRÓD NIELETNICH.....	29
4.8. RODZINA I DZIECKO POD KURATELĄ SĄDOWĄ	29
4.9. ANALIZA SWOT	30
4.10. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W GMINIE.....	31
5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	33
6. REALIZACJA PROGRAMU	38
6.1. PROJEKTY	40

WPROWADZENIE

Dziecko i rodzina wymagają wsparcia oraz szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz rodzin powinna koncentrować się na wyrównywaniu pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzeniu im równych szans oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego, natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci winny mieć na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Z punktu widzenia polityki społecznej, która odpowiada za tworzenie warunków samodzielnego funkcjonowania rodziny, rodzina i dziecko stanowią przedmiot niejako selektywnego zainteresowania. Jest tak dlatego, że odnosi się ono zwłaszcza do tych rodzin i pochodzących z nich dzieci, które na pewnym etapie swojego życia stają się bezradne i marginalizowane.

Czynników powodujących bezradność i marginalizację rodziny jest wiele. Co budzi niepokój, ich liczba w ostatnim okresie wzrasta. Jedną z głównych przyczyn zwiększania się zjawisk niepożądanych, godzących w dobro rodziny i dziecka, jest wyczerpanie się więzi społecznych spajających struktury rodziny, wprowadzające element rozchwiania równowagi i harmonii w ich życiu.

Możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane, daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności powinien on być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym osobę do ukończenia 17. roku życia uważa się za nieletnią. Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają

rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym dokumentem zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczą osób, które nie ukończyły 18. roku życia i obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się: zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przynależności Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przynależności nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Gmina Międzyzdroje jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie zachodniopomorskim, w zachodniej części powiatu kamieńskiego. Od zachodu gmina graniczy ze Świnoujściem, od wschodu z gminą Wolin, od południa granicę gminy wyznaczają wody Zalewu Szczecińskiego, a od północy linia brzegowa Morza Bałtyckiego. Międzyzdroje położone są na największej polskiej wyspie Wolin.

Gmina zajmuje powierzchnię 11.438 ha. Na obszarze gminy znajduje się miasto Międzyzdroje, które jest siedzibą władz gminy oraz 3 sołectwa: Lubin, Wapnica i Wicko.

Przez gminę Międzyzdroje prowadzi droga krajowa nr 3 (będąca elementem szlaku międzynarodowego E65) łącząca Międzyzdroje ze Świnoujściem (12 km) i Wolinem (14 km) oraz droga wojewódzka nr 102 przez Wisętkę (10 km) i Dziwnów (25 km) do Kamienia Pomorskiego (38 km). Pozostałą sieć drogową stanowią drogi powiatowe i gminne.

Przez gminę biegnie linia kolejowa nr 401 łącząca Świnoujście ze Szczecinem. Obecnie w gminie czynne są 2 stacje: Międzyzdroje i Lubiewo. W gminie działa również komunikacja wodna. Przystań wodna „Molo Międzyzdroje” realizuje zarówno połączenie krajowe (ze Świnoujściem), jak i z portami niemieckimi (Bansin, Heringsdorf i Ahlbeck). Gmina Międzyzdroje znajduje się także w niewielkiej odległości od lotnisk wykonujących połączenia krajowe i międzynarodowe: Goleniów (odległość 65 km), Heringsdorf (25 km) oraz Berlin (230 km).

Gospodarka gminy Międzyzdroje opiera się głównie na działalności turystycznej i gastronomicznej. Dominującymi branżami w latach 2011-2013 były: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, handel hurtowy i detaliczny. Na koniec 2013 roku w gminie funkcjonowało 48 publicznych i 1.755 prywatnych podmiotów gospodarczych.

Gmina Międzyzdroje, jako gmina typowo turystyczna, oferuje gościom i mieszkańcom regionu wiele ciekawych miejsc do obejrzenia i zwiedzenia. Są to zarówno malownicze miejsca, z których można podziwiać piękne krajobrazy gminy, jak również zabytki i ciekawe budynki o wartości historycznej i kulturalnej.

Sieć placówek oświatowo-wychowawczych w gminie Międzyzdroje tworzą: 1 przedszkole i 1 punkt przedszkolny, 2 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum oraz 1 szkoła ponadgimnazjalna.

Główną instytucją kultury w gminie Międzyzdroje jest Międzynarodowy Dom Kultury w Międzyzdrojach, który prowadzi różnorodne zajęcia zarówno dla dzieci,

młodzieży, jak i dla dorosłych (m.in. język angielski, niemiecki, taniec towarzyski i nowoczesny, nauka gry na pianinie, zajęcia teatralne, plastyczne, joga). MDK w Międzyzdrojach jest również organizatorem lub współorganizatorem wielu imprez kulturalnych i wystaw. Ważnym punktem na kulturalnej mapie gminy jest także Miejska Biblioteka Publiczna, która umożliwia dostęp do ok. 33 tys. książek, jak również organizuje spotkania autorskie.

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie Międzyzdroje sprzyja dobra infrastruktura sportowa. Najważniejsze obiekty sportowe gminy znajdują się w Międzyzdrojach i są to: Stadion Miejski, Ośrodek Szkolenia Mistrzowskiego Klubu Biegacza Sporting, Hala Sportowa im. Andrzeja Grubby, korty tenisowe, 4 baseny, pole golfowe.

Na terenie gminy Międzyzdroje działają 3 apteki, a opiekę zdrowotną mieszkańcom świadczą 2 zakłady opieki zdrowotnej i jedna prywatna praktyka lekarska.

4. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Międzyzdroje została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która w obszarze „Rodzina, dziecko i młodzież” została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta.

4.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W latach 2011-2013 liczba mieszkańców gminy Międzyzdroje zmniejszała się. Na koniec 2011 roku wyniosła 6.699 osób, rok później spadła do 6.661 osób, a na koniec 2013 roku osiągnęła poziom 6.596 osób. Z końcem 2013 roku większość wśród ogółu ludności stanowiły kobiety (3.492, tj. 52,9%).

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2011-2013 liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym spadała, a liczba osób starszych rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.052	1.024	980
liczba osób w wieku produkcyjnym	4.489	4.442	4.351
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.158	1.195	1.265
ogółem	6.699	6.661	6.596

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba urodzeń żywych	30	45	42
liczba zgonów	59	76	65
przyrost naturalny	-29	-31	-23

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-7	-15	-7
saldo migracji w ruchu zagranicznym	4	6	4
saldo migracji ogółem	-3	-9	-3

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie miała mała dzietność rodzin, o czym świadczy ulegająca wahaniom liczba urodzeń żywych – 30 w 2011 r., 45 w 2012 r., 42 w 2013 r. Niekorzystny przyrost naturalny (-29 w 2011 r., -31 w 2012 r., -23 w 2013 r.) był także efektem dużej liczby zgonów. Saldo migracji w latach 2011-2013 było ujemne i ulegało wahaniom (-3 w 2011 r., -9 w 2012 r., -3 w 2012 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na zmniejszającą się, m.in. pod wpływem niskiej dzietności rodzin, liczbę dzieci i młodzieży oraz zwiększającą się liczbę osób starszych. Bardzo istotną kwestią jest również duża liczba osób w wieku produkcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Aktualnie różnica pomiędzy osobami w wieku produkcyjnym a poprodukcyjnym jest właściwa, gdyż liczba osób w wieku produkcyjnym jest ponad 4 razy większa. W przyszłości jednak ta tendencja się odwróci i osób w wieku poprodukcyjnym będzie znacznie więcej niż w wieku produkcyjnym.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

4.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA RODZIN

W roku 2012 liczba budynków mieszkalnych w gminie Międzyzdroje zwiększyła się o 17 w stosunku do roku poprzedniego. W latach 2011-2013 zmniejszała się natomiast z roku na rok liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach mieszkaniowych gminy (z 347 w 2011 do 329 w 2013 r.), a także ich powierzchnia użytkowa (15.107 m² w 2011 r., 14.726 m² w 2012 r., 14.297 m² w 2013 r.). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w analizowanym okresie była taka sama (43 m² w 2011, 2012 i 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	1.200	1.217	brak danych
liczba mieszkań komunalnych	347	339	329
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	15.107	14.726	14.297
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	43	43	43

Dane Urzędu Miasta w Międzyzdrojach i Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	142	144	129
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	833	832	795
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	184.419 zł	157.456 zł	144.895 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

W latach 2011-2013 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, wahała się (142 w 2011 r., 144 w 2012 r., 129 w 2013 r.), zaś liczba przyznanych dodatków malała (z 833 w 2011 r. do 795 w 2013 r.), tak samo jak wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 184.419 zł w 2011 r. do 144.895 zł w 2013 r.).

4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie Międzyzdroje placówkach oświatowo-wychowawczych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 3 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Bolesława Chrobrego (liczba uczniów: 250),
- Szkoła Podstawowa Nr 2 (liczba uczniów: 45+8 z kl. 0),
- Gimnazjum im. Jana Pawła II (liczba uczniów: 139).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że dwie placówki umożliwiają dostęp do pedagoga (oprócz SP Nr 2), dostęp do pielęgniarki, logopedy i terapeuty zapewnia SP Nr 1, a do psychologa SP Nr 2. Każda ze szkół prowadzi dożywianie uczniów i daje możliwość korzystania z Internetu, 2 posiadają dostęp do sali gimnastycznej (z wyjątkiem SP Nr 2). W żadnej placówce nie funkcjonują klasy integracyjne.

Wszystkie szkoły oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań (m.in. kół ekologicznych, fotograficznych, sportowych, plastycznych, teatralnych, przedmiotowych) oraz gier i zabaw ogólnorozwojowych.

Wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze (3 szkoły), socjoterapeutyczne (3), korekcyjno-kompensacyjne (2), logopedyczne (1), psychoterapeutyczne (1) oraz rozwijające zdolności i zainteresowania.

Problemy dosięgające dzieci, uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali przede wszystkim na bezrobocie. Respondenci zwrócili również uwagę na występujące w domu dysfunkcje, takie jak niewydolność wychowawcza, brak odpowiedniego zainteresowania dzieckiem i alkoholizm.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 6. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	1 (2)	2
sięganie po narkotyki	1 (2)	2
palenie papierosów	3 (27)	
ucieczki z domu	1	2
kradzieże	2 (1)	1
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	1 (2)	2
autoagresja	1 (3)	2
przestępczość ujawniona		3
niszczenie mienia szkolnego	1	2
udział w grupach negatywnych		2
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	2 (5)	1
przemoc w rodzinie	2 (1)	1
zaniedbanie przez dom	2 (10)	1
wykorzystywanie seksualne		3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: palenie papierosów, zaniedbanie przez dom, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz autoagresję.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Respondenci wskazali między innymi na potrzebę badań dotyczących kontaktów młodzieży z alkoholem i narkotykami. Zdaniem

badanych ważne jest także diagnozowanie zarówno sytuacji socjalno-bytowej rodzin oraz metod wychowawczych stosowanych przez rodziców, jak i poziomu bezpieczeństwa w okresie ferii i wakacji.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałyby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali na potrzebę realizacji programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przestępczości. Ważne, zdaniem ankietowanych, jest również wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa dzieci, a także realizacja działań zmierzających do zwiększenia motywacji do nauki.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, współpraca nauczycieli z rodzicami jest zadowalająca. W jej ramach odbywają się zebrania, kontakty indywidualne oraz telefoniczne. Współpraca ta dotyczy także udziału rodziców w imprezach, uroczystościach i wycieczkach szkolnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki utrzymywały kontakt, zaliczono: Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, policję, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Międzynarodowy Dom Kultury, placówki oświatowe oraz Bibliotekę Miejską.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. Istotne, zdaniem ankietowanych, jest również ułatwianie dzieciom i młodzieży szczególnie uzdolnionym dostępu do stypendiów.

Wśród innych potrzeb respondenci wskazali na konieczność poszerzenia oferty kursów kwalifikacyjnych dla młodzieży.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

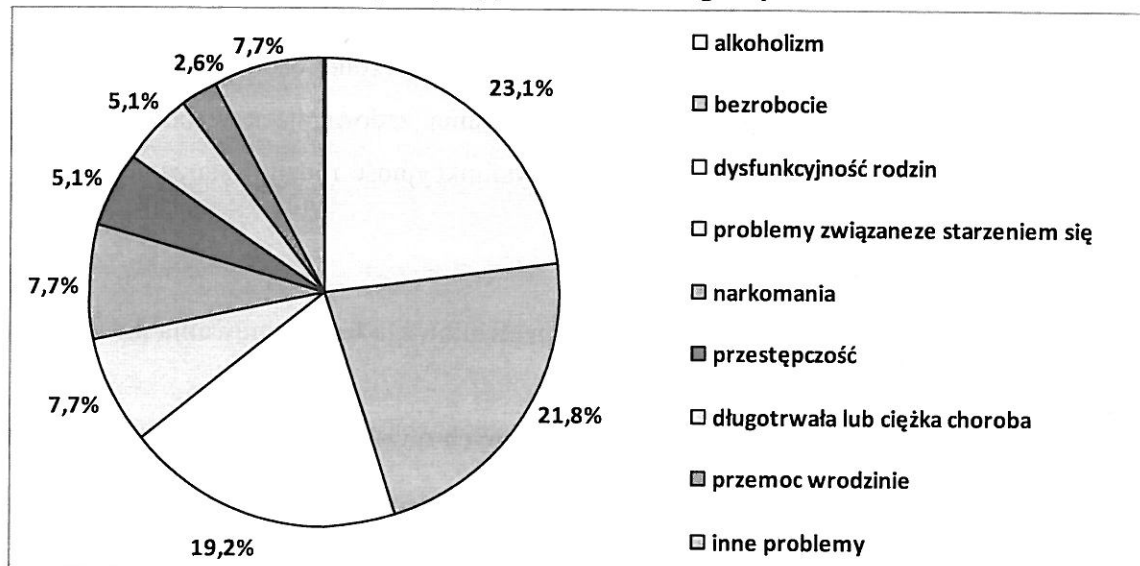
Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość wspierania rodzin w zakresie zwiększania kompetencji i umiejętności wychowawczych, zachęcania rodziców do korzystania ze specjalistycznej pomocy oraz diagnozowania środowiska pod kątem potrzeb w zakresie opieki i wychowania. Szkoły dają również możliwość korzystania z różnych form spędzania czasu wolnego.

4.4. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, radnych, przedstawicieli Urzędu Miasta, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców miasta. Do analizy przedłożono w sumie 26 wypełniono anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji rodziny i dziecka w gminie.

W pierwszej kolejności poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą rodziny mieszkające w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

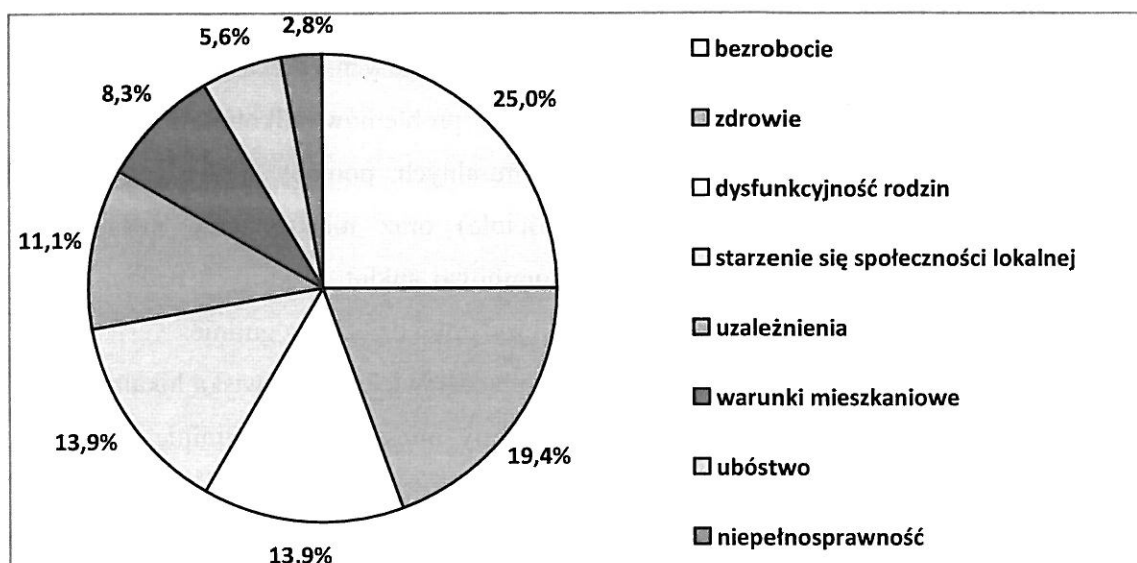

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli alkoholizm (23,1%) i bezrobocie (21,8%). Szczególną uwagę zwrócili też na dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (19,2%), a także na narkomanię i przestępczość (po 7,7%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (25%), zdrowie (19,4%) oraz dysfunkcyjność rodzin i starzenie się społeczności lokalnej (po 13,9%).

Czynniki, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w gminie

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie czynników, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w gminie. Respondenci zwrócili uwagę przede wszystkim na uzależnienia (alkoholizm i narkomanię), które są

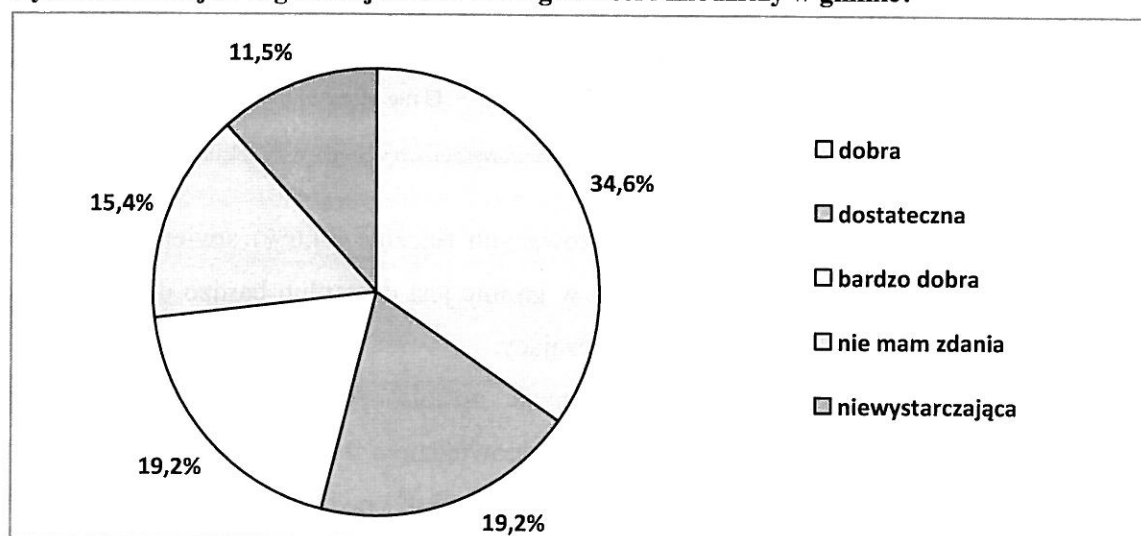
głównym problemem ograniczającym funkcjonowanie dzieci i młodzieży. W odpowiedziach ankietowani wspominali też o problemach, z którymi zmagają się rodziny, a które rzutują na sytuację dziecka, tj. o bezradności opiekuńczo-wychowawczej (zaniedbanie, brak należytego zainteresowania i odpowiednich wzorców, rozpad rodzin), bezrobociu, przemocy domowej oraz złych warunkach mieszkaniowych. Podnosili również problem niewystarczającej liczby miejsc w przedszkolu i żłobku, słabym dostępem do szkolnictwa średniego oraz niewystarczającej dostępności lekarzy specjalistów.

Najważniejsze problemy związane z dziećmi i młodzieżą w gminie

W odpowiedzi na następane pytanie ankietowani zidentyfikowali problemy, z jakimi zmagają się dzieci i młodzież w gminie. Za najważniejszy z nich uznali problem z nałogami, głównie alkoholizmem i narkomanią. Zdaniem ankietowanych bolączką jest również brak nadzoru dorosłych, niezaradność życiowa rodziców, jak również powielanie niewłaściwych wzorców wyniesionych z domu rodzinnego. Dużymi problemami wśród dzieci i młodzieży są też agresja, chuligaństwo oraz brak tolerancji dla innych.

Niejako w uzupełnieniu odpowiedzi na pytania o czynniki, które ograniczają prawidłowy rozwój osób w wieku przedprodukcyjnym, oraz o problemy, które występują wśród nich najczęściej, ankietowani wyrazili opinie na temat organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie. Szczegóły przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie?

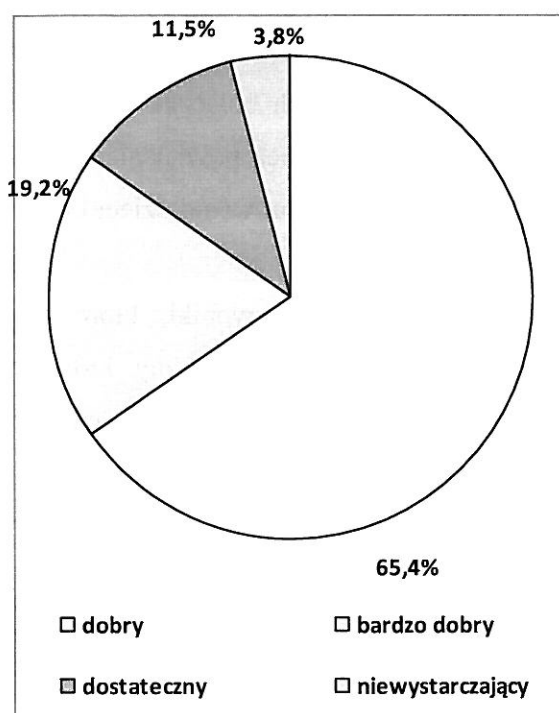
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa respondentów (53,8%) dobrze lub bardzo dobrze oceniła organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie. Jednocześnie 19,2% badanych było zdania, że

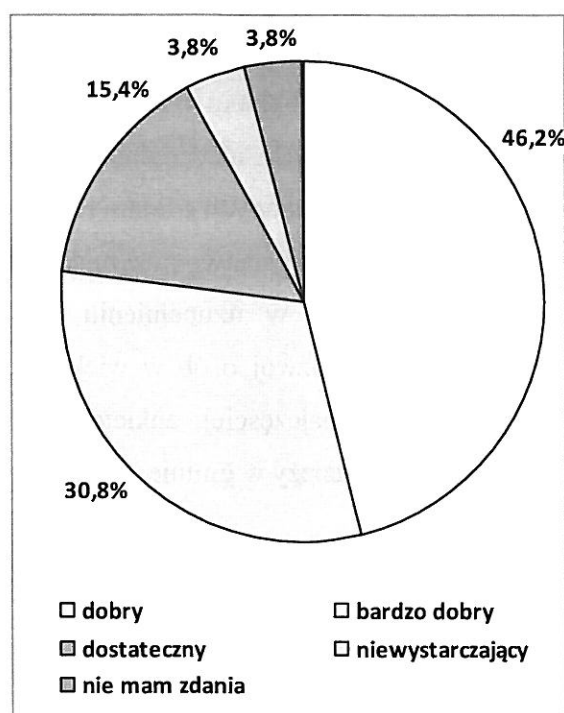
organizacja ta jest na dostatecznym poziomie, 11,5% uznało ją za niewystarczającą. Zdania na ten temat nie miało 15,4% ankietowanych.

Odpowiadając na następne pytania, przedstawiciele środowiska lokalnego wyrazili opinie odnośnie dostępności placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, wsparcia dziennego i obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Wskazali również deficyty w tym zakresie. Szczegóły przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

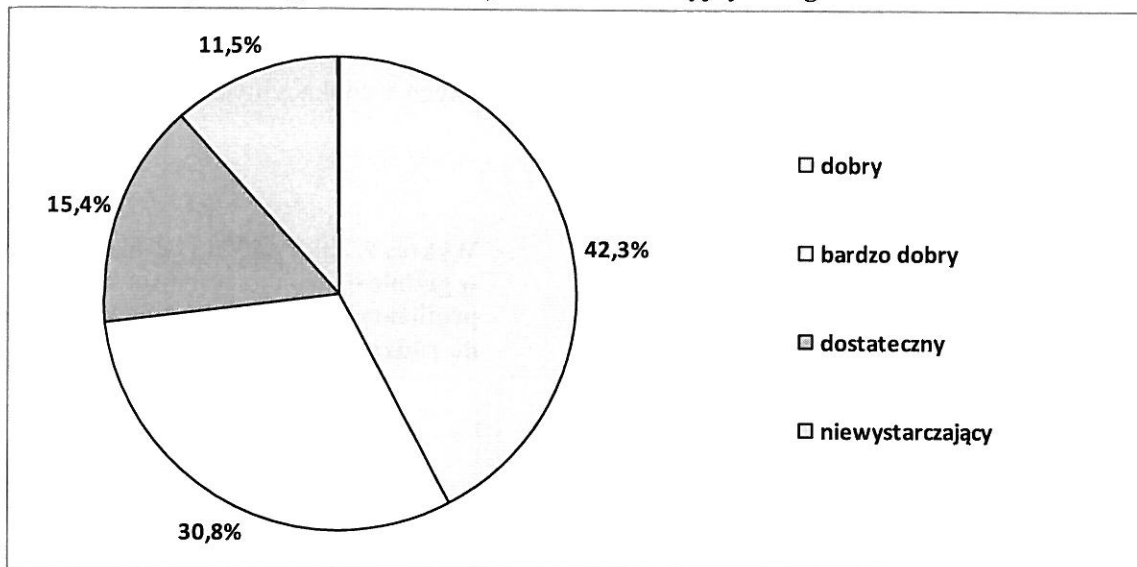

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 84,6%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, 11,5% uznało go za dostateczny, a 3,8% za niewystarczający.

Dostępność placówek kulturalnych została podobnie oceniona. Zdecydowana większość respondentów (łącznie 76,9%) odpowiedziała, że dostęp do placówek kulturalnych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, a zdaniem 15,4% badanych jest on dostateczny.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

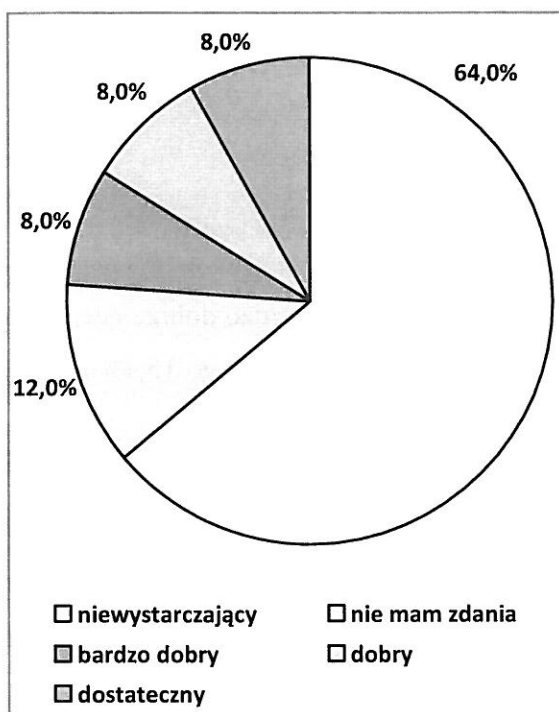
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (łącznie 73,1%) dobrze lub bardzo dobrze oceniła dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Za dostateczny uznało go 15,4% badanych, a za niewystarczający 11,5% ankietowanych.

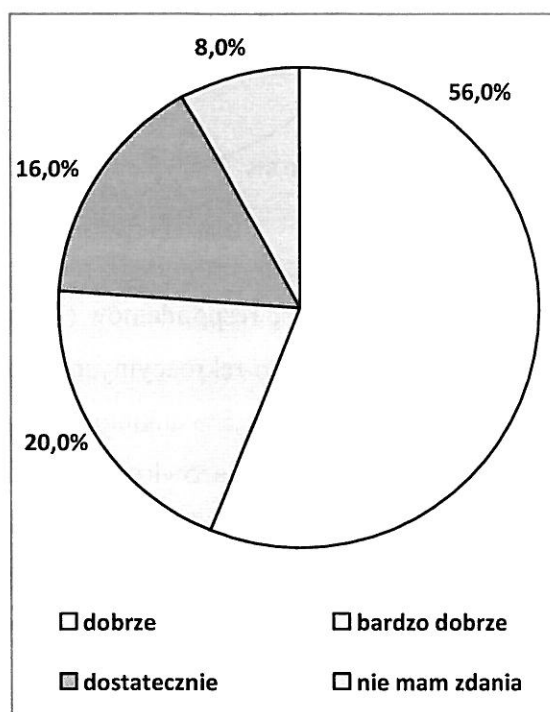
Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymienili żłobek, teatr oraz szkoły ponadgimnazjalne. W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli potrzebę budowy basenu, skateparku, lodowiska, ścieżek rowerowych oraz kortów tenisowych.

W kolejnych pytaniach poproszono ankietowanych o ocenę dostępności wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz opinię na temat prowadzonych w gminie działań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych, których adresatami są rodziny i dzieci.

Wykres 8. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Aż 64% respondentów stwierdziło, że dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie jest niewystarczający. Łącznie 16% uznało go za bardzo dobry i dobry, a 8% za dostateczny. Zdania na ten temat nie miało 12% badanych.

Ze znacznie lepszą oceną spotkały się realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne, których adresatami są rodziny i dzieci. 76% respondentów oceniło je dobrze lub bardzo dobrze, a 16% dostatecznie. W tej sprawie 18% pytanych nie miało na ten temat zdania.

Co zrobić, by poprawić sytuację rodzin, dzieci i młodzieży w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na

zwiększenie liczby całorocznych miejsc pracy w gminie oraz aktywizację osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie poprzez różnego rodzaju szkolenia i kursy. Za istotne uznali także stworzenie większej liczby mieszkań socjalnych i komunalnych, a przy tym polepszenie warunków mieszkaniowych najuboższych oraz poprawę funkcjonowania służby zdrowia i dostępu do niej. Do ważnych kwestii respondenci zaliczyli także potrzebę zwiększenia liczby miejsc w przedszkolu. Niektórzy ankietowani zwrócili również uwagę na konieczność poszerzenia działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Instytucje i organizacje, które mogą przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci

W ostatnim pytaniu poproszono ankietowanych o podanie instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci. Wśród nich badani najczęściej wskazywali: Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, służbę zdrowia, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Międzynarodowy Dom Kultury, świetlice, Urząd Miejski, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policję oraz fundacje działające w gminie.

4.5. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie Międzyzdroje świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej i ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2011-2013.

Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2011-2013

wielkość wydatków	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ogółem	2.287.369 zł	2.327.539 zł	2.322.613 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1.422.294 zł	1.113.255 zł	1.166.817 zł
w tym na świadczenia rodzinne	1.145.075 zł	2.114.284 zł	1.155.798 zł
na zadania własne gminy	1.098.294 zł	1.069.255 zł	1.122.817 zł
na zadania zlecone gminie	1.189.075 zł	1.258.284 zł	1.199.796 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

W latach 2011-2013 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy ulegała wahaniom (2.287.369 zł w 2011 r., 2.327.539 zł w 2012 r., 2.322.613 zł w 2013 r.). Większość z nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych, wśród których dominowały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin i przebywających w nich osób, objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2011-2013.

Tabela 8. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	386	389	416
liczba rodzin	348	354	381
liczba osób w rodzinach	948	798	858
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	14,2%	12%	13%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2011-2013 ulegała wahaniom (948 w 2011 r., 798 w 2012 r., 858 w 2013 r.). Zmieniał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (14,2% w 2011 r., 12% w 2012 r., 13% w 2013 r.).

Najliczniej reprezentowane grupy wśród osób i rodzin objętych wsparciem przez OPS stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów osoby i rodziny dotknięte bezrobociem i ubóstwem. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ubóstwo	112	120	93	929	267	225
bezdomność	7	9	11	7	9	11
potrzeba ochrony macierzyństwa	32	36	31	145	163	141
bezrobocie	197	180	173	569	495	452
niepełnosprawność	60	67	63	113	125	119
długotrwała lub ciężka choroba	109	123	111	196	219	194
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	41	42	38	148	150	135

przemoc w rodzinie	8	1	13	33	3	34
alkoholizm	32	15	16	45	32	28
narkomania	2	0	0	5	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	5	3	1	12	3
zdarzenie losowe	0	1	2	0	4	3

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

W latach 2011-2013 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia OPS-u z tego powodu malała (z odpowiednio 197 i 569 w 2011 r. do 173 i 452 w 2013 r.). Ważną przyczyną udzielania pomocy było również ubóstwo. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z tego powodu także malała (z odpowiednio 112 i 929 w 2011 roku, do 93 i 225 w 2012 roku).

Ważnymi przyczynami udzielania pomocy były też długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem OPS-u z tych powodów wahała się (długotrwała lub ciężka choroba odpowiednio 109 i 196 w 2011, r., 123 i 219 w 2012 r., 111 i 194 w 2013 r., niepełnosprawność odpowiednio 60 i 113 w 2011 roku, 67 i 125 w 2012 r., 63 i 119 w 2013 roku). Dane te świadczą o stosunkowo wysokiej skali niepełnosprawności w gminie i zarazem potwierdzają pośrednio wzrost liczby osób starszych w gminie, które są bardziej, aniżeli inne grupy wiekowe, narażone na długotrwałe i ciężkie choroby.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie wpływały na formę wsparcia, jakiego najbardziej potrzebującym mieszkańcom udzielał Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2011-2013

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011 r.	2012 r.	2013r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
pieniężna	326	268	251	301	256	251	750	588	640
rzeczowa	186	183	165	137	125	130	414	349	218
praca socjalna	X	X	X	100	55	60	298	112	120
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	40	60	100	120	120	190
usługi opiekuńcze	65	56	60	65	56	60	90	89	68

specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	7	7	6	7	7	6	8	7
-----------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

W latach 2011-2013 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych oraz stałych. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana przede wszystkim w postaci posiłku.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również usługi opiekuńcze. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były natomiast kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. W latach 2011-2013 gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla odpowiednio 3, 6 i 7 osób.

W ramach realizowanych zadań OPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	891.965 zł	933.343 zł	874.864 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	3.684	3.603	3.049
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	26	11	17
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	103	143	85
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	334	315	255
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	205	199	190
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	210	211	189
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	384	364	361

dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	499	480	402
zasiłek pielęgnacyjny	1.553	1.559	1.612
świadczenie pielęgnacyjne	144	219	192
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	47	52	32
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	7.189	7.156	6.384

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

W latach 2011-2013 wielkość wydatków przeznaczonych przez OPS na realizację świadczeń rodzinnych ulegała wahaniom (891.965 zł w 2011 r., 933.343 zł w 2012 r. i 874.864 zł w 2013 r.). W analizowanym okresie liczba przyznanych świadczeń spadała (z 7.189 w 2011 r. do 6.384 w 2013 r.).

Najczęściej wypłacano zasiłek rodzinny (w 2011 r. 3.684 świadczenia, w 2012 r. 3.603, a w 2013 r. 3.049), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2011-2013 przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	66	71	63
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	758	792	704
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	238.055 zł	258.020 zł	237.370 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2011-2013 OPS przyznał świadczenie alimentacyjne, ulegała nieznacznym wahaniom (66 w 2011 r., 71 w 2012 r., 63 w 2013 r.), tak samo jak liczba wypłaconych świadczeń (758 w 2011 r., 792 w 2012 r., 704 w 2013 r.).

Zmieniała się również wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (238.055 zł w 2011 r., 258.020 zł w 2012 r., 237.370 zł w 2013 r.).

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Kamieniu Pomorskim funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostka powiatowa obejmuje zasięgiem działania również mieszkańców gminy. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	2	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5	1	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	1	3	1
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	7	6	6
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	2	1	0
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	0	1	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

W latach 2011-2013 3 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych. W 2011 i 2013 roku w rodzinach zastępczych przebywało po 1 dziecku z gminy, natomiast w 2012 r. 3 dzieci. W analizowanym okresie 3 rodziny zastępcze objęły opieką dzieci z gminy (2 w 2011 r. i 1 w 2012 r.). W latach 2011-2012 w sumie 6 dzieci z gminy zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zaś dwoje dzieci zostało usamodzielnionych (po 1 dziecku w 2012 i 2013 r.).

4.6. DZIECKO I RODZINA WSPIERANI PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNĄ

Dzieci i rodziny z gminy Międzyzdroje obejmowane są także wsparciem ze strony Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wolinie. Na jej terenie przeprowadzana jest diagnoza psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna i lekarska oraz udzielana jest większość form pomocy bezpośredniej. Działania podejmowane są również na terenie placówek oświatowych (zajęcia, pomoc psychologiczno-pedagogiczna na podstawie wydanych przez Poradnię opinii i orzeczeń).

W roku szkolnym 2012/2013 przeprowadzono 62 badania diagnostyczne dzieci i młodzieży z terenu gminy Międzyzdroje. W ich ramach wydano 8 orzeczeń do nauczania indywidualnego, 4 orzeczenia do kształcenia specjalnego, a także 19 opinii psychologiczno-pedagogicznych dla dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjum. Ponadto pracownicy Poradni udzielali także porad rodzicom badanych dzieci oraz przeprowadzali konsultacje z nauczycielami i pedagogami szkolnymi dotyczące dalszej pracy z badanymi dziećmi, uwzględniając ich potrzeby.

Poradnia organizowała również terapię logopedyczną dla 43 osób, jak również pomoc psychologiczną indywidualną, obejmującą 97 osób z terenu gminy. Dodatkowo placówka współpracowała z wychowawcami Domu Dziecka w Lubinie. Pracownicy mieli możliwość uczestniczyć w posiedzeniach zespołów wychowawczych. W okresie 2012/2013 na terenie Domu Dziecka dla wychowanków placówki przeprowadzono 112 sesji terapeutycznych metodą EEG Biofeedback.

4.7. PRZESTĘCZOŚĆ WŚRÓD NIELETNICH

Według danych Komisariatu Policji w Międzyzdrojach, w 2013 na terenie gminy odnotowano jedno przestępstwo z udziałem osoby nieletniej (udział w bójce).

4.8. RODZINA I DZIECKO POD KURATELĄ SĄDOWĄ

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 ze zmianami), kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Karnych, Rodzinnych i Nieletnich w Świnoujściu pod dozorem kuratorskim oraz w kontrolowanym okresie próby na terenie gminy Międzyzdroje w 2013 roku pozostawało 39 osób dorosłych (8 osób z powodu nadużywania środków odurzających i 12 osób nadużywających alkoholu). Spośród wyżej wymienionych osób dwie karane są także za stosowanie przemocy w rodzinie.

W analizowanym okresie kuratorzy rodzinni sprawowali: 12 nadzorów nad nieletnimi, którzy dopuścili się przestępstw oraz 2 nadzory opiekuńcze nad rodzinami.

Ponadto w 3 rodzinach rodzice nadużywali alkoholu, a 2 osoby nieletnie miały problemy z powodu nadużywania środków odurzających.

4.9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku programu wspierania rodziny stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stał się obszar rodziny, dziecka i młodzieży.

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • inicjowanie powstawania w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • rozwijanie opieki przedszkolnej • podnoszenie poziomu nauczania w gminie • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak rozwoju szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego • brak działań na rzecz zwiększenia dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin

<ul style="list-style-type: none"> • dostatecznie rozpoznane potrzeby rodzin, dzieci i młodzieży • wystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • zwiększająca się liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • odpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • nieodpowiednia dostępność opieki przedszkolnej
---	--

4.10. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W GMINIE

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko, są instytucje i organizacje, które działają na terenie danej gminy bądź obejmują zasięgiem działania jej mieszkańców. W gminie Międzyzdroje oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje mające w orbicie swoich zainteresowań rodzinę i dziecko. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 14. Podmioty wspierające rodziny i dzieci w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	ul. Książąt Pomorskich 8, 72-500 Międzyzdroje
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim	ul. Szpitalna 10, 72-400 Kamień Pomorski
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wolinie	ul. Kolejowa 1, 72-510 Wolin
4.	Komisariat Policji w Międzyzdrojach	ul. Mickiewicza 14, 72-500 Międzyzdroje
5.	Sąd Rejonowy w Świnoujściu	ul. Paderewskiego 6, 72-600 Świnoujście
6.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Międzyzdrojach	ul. Leśna 17, 72-500 Międzyzdroje

7.	Przedszkole Miejskie Nr 1 „MORSKIE SKARBY”	ul. Myśliwska 13, 72-500 Międzyzdroje
8.	Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. prof. dr Władysława Szafera	ul. Jodłowa 3, 72-500 Międzyzdroje
9.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. prof. dr Władysława Szafera w Wapnicy	ul. Jodłowa 3, 72-500 Międzyzdroje
10.	Gimnazjum Nr 1 im. Jana Pawła II	ul. Kolejowa 33, 72-500 Międzyzdroje
11.	Technikum Hotelarskie	ul. Leśna 17, 72-500 Międzyzdroje
12.	Międzynarodowy Dom Kultury w Międzyzdrojach	ul. Bohaterów Warszawy 20, 72-500 Międzyzdroje
13.	Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach	ul. Norwida 15, 72-500 Międzyzdroje
14.	Fundacja „Motywacja i Działanie”	ul. Norwida 7/12, 72-500 Międzyzdroje
15.	Stowarzyszenie „Rodzina”	ul. Kolejowa 29, 72-500 Międzyzdroje
16.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Radość”	ul. Bohaterów Warszawy 20, 72-500 Międzyzdroje

Dane Urzędu Miasta w Międzyzdrojach.

5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2015-2017 jest następujący:

**Wspieranie rodzin i dzieci w gminie Międzyzdroje,
zaspakajanie ich potrzeb, zapewnianie im bezpieczeństwa
oraz możliwości rozwoju w środowisku lokalnym**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań.

Cel operacyjny 1.:

Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym poprzez:

- **zwiększanie potencjału rozwojowego rodzin,**
- **wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,**
- **zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.**

Działania do celu operacyjnego 1.:

- Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin.
- Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. poprzez rozpowszechnianie ogólnopolskich akcji promocyjnych, rozmowy ze specjalistami, pogadanki.
- Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną.
- Wdrażanie nowych metod pracy z rodzinami znajdującymi się w sytuacji kryzysowej.
- Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego, prawnego, terapeutycznego), terapii rodzinnej i mediacji.
- Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
- Zatrudnienie, w razie możliwości, asystentów rodziny.
- W razie potrzeby opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin.
- Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.
- Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach i zatrudnienia socjalnego.
- Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
- Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
- Promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw, np. zasad ekonomii społecznej, pomocy sąsiedzkiej.
- Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich.

- Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Straży Miejskiej, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Cel operacyjny 2.:

Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju poprzez:

- **podnoszenie poziomu wychowania i edukacji, udzielanie pomocy uczniom ubogim, uzdolnionym i niepełnosprawnym,**
- **rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży,**
- **zwiększanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze, sporcie i rekreacji.**

Działania do celu operacyjnego 2.:

- Rozwijanie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3 oraz zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w gminie oraz uelastycznienie czasu ich pracy.
- Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) i programy nauczania.
- Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, m.in. poprzez zwiększenie w szkołach liczby zajęć edukacyjnych i wychowawczych – w miarę zapotrzebowania i możliwości finansowych.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki), organizowanie zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach dydaktycznych oraz w kulturze, sporcie i rekreacji.
- Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych, przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.

- Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych poprzez tworzenie klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły.
- Realizowanie programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
- Wzbogacanie ofert zajęć pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.
- Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminie i wyposażenie jej w odpowiedni sprzęt.
- Propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych, m.in. w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.
- Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz dzieci współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Cel operacyjny 3.:

Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego poprzez:

- **zaspakajanie potrzeb zdrowotnych i rehabilitacyjnych rodzin i dzieci,**
- **przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie,**
- **wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa u rodzin i dzieci.**

Działania do celu operacyjnego 3.:

- Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
- Przeprowadzanie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
- Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
- Zwiększenie dostępu do opieki pielęgniarskiej i lekarskiej w placówkach oświatowych.
- Opracowywanie, realizowanie lub współudział placówek oświatowych w realizacji edukacyjnych programów prozdrowotnych.
- Zwiększenie dostępności rehabilitacji dla rodzin i dzieci, m.in. poprzez zapewnienie transportu do placówek świadczących usługi w tym zakresie.
- Opracowywanie i realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich.

- Monitorowanie środowiska dzieci i młodzieży pod kątem występowania przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
- Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, włączanie rodziców w działalność edukacyjno-informacyjną.
- Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
- Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.

6. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzdroje na lata 2015-2017 mają charakter ciągły. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, publiczne placówki przedszkolne oraz oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, publiczne placówki służby zdrowia, Straż Miejska.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: niepubliczne placówki przedszkolne oraz oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki ponadgimnazjalne, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, poradnie leczenia uzależnień, hostele, inne ośrodki wsparcia, specjaliści, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

Źródłami finansowania działań będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Do oceny stopnia wdrożenia działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów operacyjnych zostaną wykorzystane poniżej przedstawione wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją,
- liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich opieką,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba rodzin nimi objętych,
- liczba zorganizowanych imprez dla rodzin,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.

Cel operacyjny 2.:

- liczba dzieci do lat 3 objętych opieką oraz liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba nauczycieli doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba doposażonych placówek oświatowych,
- liczba uczniów objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi,
- liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych,
- liczba uczniów uzdolnionych, którym przyznano stypendia,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba uczniów niepełnosprawnych dowożonych do szkół,
- liczba uczniów niepełnosprawnych objętych kształceniem specjalnym,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba dzieci i młodzieży nimi objętych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- liczba wolontariuszy,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.

Cel operacyjny 3.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba dzieci i młodzieży objętych cyklicznymi badaniami,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba placówek oświatowych, w których świadczona jest opieka pielęgniarska i lekarska,
- liczba realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób korzystających z rehabilitacji,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,

- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Kierownik OPS-u przedstawia je Burmistrzowi i Radzie Miejskiej wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w terminie zgodnym z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6.1. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad programem. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Ciekawie i zdrowo spędzam czas”

Wnioskodawca projektu

Technikum Hotelarskie w Międzyzdrojach, ul. Leśna 17, 72-500 Międzyzdroje.

Cel główny projektu

Upowszechnianie takich form spędzania wolnego czasu, które rozwijają uczniów i ukazują atrakcyjność dóbr kultury oraz uzmysławiają szkodliwość alkoholu i narkotyków i ich negatywny wpływ na rozwój młodych ludzi.

Cele szczegółowe projektu

- zwiedzanie ciekawych miejsc,
- uczestnictwo w życiu kulturalnym – teatr, kino, wystawy, koncerty,
- ukazanie szkodliwości używek dla rozwoju fizycznego, psychicznego i intelektualnego.

Miejsce realizacji projektu

Teatry, wystawy, muzea, sale koncertowe w Szczecinie.

Beneficjenci projektu

Uczniowie Technikum Hotelarskiego, rodzice i nauczyciele uczniów.

Partnerzy w realizacji projektu

- MDK Międzyzdroje,
- przewoźnik,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach.

Czas realizacji projektu

2 lata.

Projekt 2. „po!pro.Art.not0mps”

Wnioskodawca projektu

Fundacja Motywacja i Działanie, ul. Norwida 7/12, 72-500 Międzyzdroje.

Cel główny projektu

Przeciwdziałanie bierności i nudzie, rozwijanie motywacji dla zasad zdrowego i alternatywnego stylu życia.

Cele szczegółowe w projekcie

- korygowanie błędnych przekonań dotyczących substancji psychoaktywnych,
- edukacja rówieśnicza,
- kształtowanie umiejętności życiowych,
- alternatywa dla nudy i bierności.

Miejsce realizacji projektu

Pracownia Motywacja i Działanie.

Beneficjenci projektu

Młodzież z gminy Międzyzdroje.

Partnerzy w realizacji projektu

Szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej, Stowarzyszenia i wiele innych.

Czas realizacji projektu

Program długoletni.

Projekt 3. „Nasz Ogród”

Wnioskodawca projektu

Gimnazjum im. Jana Pawła II, ul. Kolejowa 33, 72-500 Międzyzdroje.

Cel główny projektu

Rozpropagowanie alternatywnej formy spędzania czasu wolnego w postaci uprawy ogrodu, eliminowanie izolacji wśród uczniów.

Cele szczegółowe projektu

- nabycie umiejętności organizacji czasu wolnego,
- wzmacnianie pozytywnego obrazu siebie i własnej samooceny,
- kształtowanie umiejętności współpracy w grupie,

- nabycie umiejętności tworzenia, uprawy i pielęgnacji ogrodu.

Miejsce realizacji projektu

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Międzyzdrojach.

Beneficjenci projektu

Młodzież gimnazjum (15 osób), która nie osiąga znaczących sukcesów, izolująca się bądź izolowana przez innych.

Partnerzy w realizacji projektu

ZOŚ w Międzyzdrojach, OPS w Międzyzdrojach.

Czas realizacji projektu

3 lata.

Projekt 4. „Optymistyczne przedszkole”

Wnioskodawca projektu

Przedszkole Miejskie nr 1 „Morskie Skarby”, ul. Myśliwska 13, 72-500 Międzyzdroje.

Cele główny projektu

- rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- swobodne wyrażanie próśb i oczekiwań przez dzieci,
- rozwijanie optymizmu i poczucia własnej wartości,
- rozwijanie zainteresowań i talentów,
- uczenie życzliwości, empatii, pomagania innym.

Miejsce realizacji projektu

Przedszkole Miejskie nr 1 „Morskie Skarby”.

Beneficjenci projektu

Dzieci uczęszczające do przedszkola, rodzice dzieci, personel przedszkola, instytucje współpracujące z przedszkolem.

Partnerzy w realizacji projektu

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach,
- Gimnazjum w Międzyzdrojach,
- szkoły podstawowe na terenie gminy.